

Tidspunkt, og der vil vistnok være fuldkommen Leilighed dertil, naar vi kun nu paa den naturlige Maade lade Sagen gaae videre frem, til anden Behandling. Jeg maa tilstaae, at jeg deler den Ansuelse, at der vel kan være Anledning til at bruge det Materiale, som nu er budt os af den ærede Minister. Jeg troer, at Udgangspunktet ved Sagen maa være: Er der en Trang hos os til en Udvikling af det religiøse Liv, til at finde et Organ, hvorigjennem det kan udtale sig? Et saadan Organ turde vel være at opnaae ved en Udvikling af de kirkelige Former, og jeg troer, at det virkelig er en saadan Trang tilstede. Jeg ledes til denne Betragtning ved at sammenligne den Tilstand, som jeg i denne Henseende nu iagttager om mig, med hvad jeg har seet for 20—30 Aar siden; jeg troer virkelig, at der rører sig et stærkere Liv i den Henseende i Menighedene, end der har vort sig i tidligere Tider. Jeg finder dette blandt Andet ogsaa bestrykt ved den Betragtning, at der er en stærk Trang til Assøciationsforhold, Samfundsforhold i Alt, hvad der angaar den christelige Moral; jeg tænker navnlig paa den Masse af Velgørenhedsforeninger, der ere opstaaede i den senere Tid. Man vil svare mig: Ja, det er humane Forhold, de have ikke Noget med de kirkelige Forhold at gjøre! Jeg troer imidlertid, at disse Ting, som ere grundede paa det christelige Moralprincip: „Gjør mod Din Næste, som Du vil gjøre mod Dig selv“, ere af den Bestaffenhed, at den ene derved vækker den anden Haanden, og jeg seer bagved denne Interesse for de humane Forhold ogsaa en Trang til et virkelig religiøst Liv. Jeg troer, det med god Føie er bemærket af en tidligere Taler, at det ligger i den danske Charakters Giendommelighed, at der gives visse Forhold og det netop af den helligste Bestaffenhed, som man ikke gjerne er tilbøielig til at omtale; jeg har med Interesse iagttaget, hvorledes det religiøse Liv for mange Aar tilbage laa skjult i den danske Charakter. Jeg troer ikke, at det er en heldig Omstændighed, at det ikke kommer frem, og jeg mener derfor, at der kan være en Trang til et naturligt Organ i det her paatænkte Forhold, for at det religiøse Liv, der saaledes ligger skjult paa mange Steder, kan komme til Udbrud. Der

er een Side, som vi naar vi stille os paa Folketirkens Standpunkt, med Betsagelse have haft Leilighed til at see her i Landet i de senere Aar, det er de meget betydelige Fremskridt, som de dissenterende Betsagelser have gjort. Det kan ikke i dette Dieblit være skjult for Nogen, i hvilken Grad Katholicismen har vidst at udvide sig og gjøre Erobring, og een Ting til, som ogsaa maa være med i vor Erindring, det er de, jeg kan sige, meget sørgelige Skuespil, vi have haft ved at see Hundreder og Hundreder af vore Troesbrødre rives fra vor Kirke og hen i Forvildelsen — jeg tænker nemlig paa Mormonerne. Hvad Midbel gives der derimod? Jeg seer i denne Lethed for Mormonerne i at gjøre Erobring mellem vore Troesbrødre en Tilbøielighed til et stærkere Køre i det religiøse Liv, der ikke, som Forholdene nu ere, kan finde sin Tilfredsstillelse, og jeg troer derfor, at ethvert Organ, hvorved det gjøres muligt, at det religiøse Liv kan finde en naturlig Udgang og et naturligt Udbrud, fortjener Smødefønnen. Jeg vil tillade mig det at gjenkalde dette Moment i Thingets Huskømmelse, thi det er dog virkelig en Ting, som fordreyer nogle Overbetelse, om det ikke kan gjøres Noget som helst for at afvæbne, hvad man anseer for uhykkeligt i den Henseende. Det er langtfra min Tanke, at man skal anvende noget Tvang i saa Henseende, men jeg troer, at man dog vel bør føre sig til Minde, om der ikke netop ved en yderligere Udvikling af vore Forhold kan være Afstilligt at gjøre i den Henseende. Saaledes som Forholdet stiller sig for mig, og jeg troer, at flere dele min Ansuelse, viser det sig virkelig saaledes, som om Folketirken staaer ganske værgeløs ligeoverfor de Angreb, der i den Henseende gjøres. Vi maa vel erindre, at disse andre Confessioner have vel organiserede Forsatninger, ingenlunde af den Bestaffenhed som den Forsatning, hvorom der her er Tale, men Forsatninger, der, hvad enten de sthyres fra Salthøen paa den anden Side Havet eller fra den katholiske Confessions Hovedstol, have virket med en meget god Kraft i den nævnte Retning, og det forekommer mig virkelig, som om man kan sige, at den Indølelens og Eigeeghbedighed, som fra Folketirkens Side viser sig, nødbødvigt vil føre til det